

Familjehems

nytt

Nr 1 2017 Årgång 34

Tema

Det tredelade föräldraskapet
- Familjehemmet

Familjevårdens Centralorganisation för
familjehem, jourhem och kontaktfamiljer

Nr 1 2017 Årgång 34

Familjevårdens Centralorganisation är en ideell organisation som vänder sig till alla som arbetar med barn, ungdomar och vuxna, vilka omfattas av insatser från socialtjänsten.

Kansli

FaCO c/o Barbro Bengtsson
Kvarnåsvägen 17
691 91 Karlskoga
Tel: 0586 – 556 13
E-post: mejla@faco.nu
Hemsida: www.faco.nu
Pg: 98 58 18-4

Medlemskap i FaCO 425:-
Prenumerationer 400:-

Medlemstelefon Åsa Gustafsson
076 – 06 91 706

Redaktion Josefine Bengtsson

Annonser Josefin Bengtsson
mejla@faco.nu

Annon priser

1/1 sida 6 800:- 1/2 sida 3 800:-
1/4 sida 2 400:- 1/8 sida 1 500:-
För mer information, se hemsidan.

Redaktionens policy

Vi vill verka för en debatt kring samhällsvården av barn och för en öppen dialog mellan dem som jobbar med det. Artikelförfattares åsikter och synpunkter delas inte alltid av FaCO. Ändringar och omskrivningar av texter görs ibland för att inte röja barns identitet. Vi förbehåller oss rätten att vid behov förkorta och redigera texter. Publicerade artiklar och berättelser kan även komma att publiceras på hemsidan. Personer på bilder har ingen anknytning till artiklarna, om det inte särskilt anges.

Nästa utgivning

Tidningen utkommer med 4 nr. per år
Nr. 2/2017 utkommer i juni.
manusstopp 1 maj.

Omslagsbild Annsan Palmberg
Ansvarig utgivare Lillsan Ljung
Tryck & layout Bok & Tryck AB
ISSN 2002-0694

Insidan

På 80-talet anställdes de första familjehems konsulenterna. Då var det en självklarhet att det var familjehem som skulle vara konsulenter då de var de ”sakkunniga rådgivarna”. Sedan dess verkar det finnas outtalad regel att det ska vara socionomer som ska stödja familjehemmen, och numera även de som helt saknar erfarenhet av familjehemsvård.

Pride var en utbildning och utredningsmetod från USA för nya familjehem, där en socialarbetare och ett familjehem skulle vara utbildningsledare. När den introducerades i Sverige på 90-talet gjordes en del anpassningar till vår familjehemskultur, men i stort köpte vi hela konceptet. Det fungerade i några år men sedan försvann familjehemmen som utbildningsledare även här. Nu har väl Pride också mer eller mindre gått i graven, då den bedöms som kostsam för kommunerna, då man inte har någon garanti att familjehem tar barn från just den utbildningsbetalande kommunen. Så synd på en bra utbildning, som kostat mycket pengar att översätta, anpassa och som fungerade bra under projektiden.

Under 2000-talet har så äntligen tvånget kommit på kommunerna att ALLA familjehem SKA grundutbildas. Socialstyrelsen tar fram ett bra material som rekommenderades ledas av en socionom och en familjehemsförälder. Det hinner bara gå några år innan de flesta utbildningarna genomförs av två socionomer.

Vad är det man inte förstår? Räknas inte familjehemsföräldrarnas erfarenheter som viktiga, trots att Socialstyrelsen tycker det? Går budskapet inte fram om hur nöjda nya familjehem är över att få höra mer erfarna familjehem dela sina erfarenheter? Det är ju de erfarna som verkligen vet hur det är att vara familjehem.

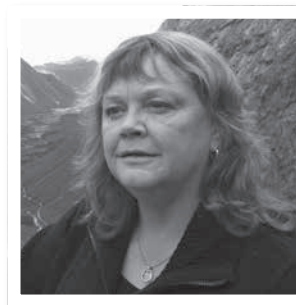
En familjehemskonsulent med egna erfarenheter som familjehem kan ge familjehemmen signalerna ”Jag förstår dig”, ”Jag är på din sida” och ”Jag vet hur det är” som är av stor betydelse för förtroende och skapar naturligt ett bra samarbetsklimat. Finns tilliten kan man uppleva stödet även om det uppstår stora problem.

Tillgängligheten är också en viktig faktor för familjehemmen. När en konsulent själv varit familjehem förstår man också att man inte bara kan arbeta 9-5, för det är på helger och kvällar det oftast kör ihop sig.

Heby kommun har förstått att man måste ta hand om sina familjehem. De erbjuder sina familjer en konsulent med en lång egen familjehemserfarenhet och i princip obegränsad tillgänglighet. På sidan 4 kan du läsa deras utvärdering. Nu är det dags att fler kommuner tar efter! Ta tillvara på erfarna och kunniga familjehem och se till att ordet ”familjehemskonsulent” får sin rätta betydelse d.v.s. en mer erfaren, sakkunnig rådgivare.

Annelie Hed, Ordförande FaCO

*Nu är våren framför oss!
Hoppas vi ses i Uskavi!*

Innehåll *Familjehemsnytt nr 1 2017*

Vad händer i FaCO	3
Heby kommuns undersökning	4
Tjust behandlingsfamiljer	5
Tema: Det tredelade föräldraskapet	
- Familjehemmet.....	6-11
Barnsidor	12-13
Jag är ett maskrosbarn	14
FaCO frågor	15
Familjehemscentralen i Sala har flyttat.....	16
Boktips • Socialstyrelsen svarar	17
Familjen Svensson.....	18-20
Föreningen Maskrosbarn • Vårdanalys	21
Kongress • Aktiviteter	22
Inbjudan Uskaviläger	23

Vad händer i FaCO?

Början på året är en hektisk tid för styrelsen. Inte förrän strax före jul får vi besked om vi får några bidrag så vi kan planera några aktiviteter för året. I år fick vi 200.000 kr som ska räcka till bl.a. läger, kongress, tidningen och representation.

Med pengarna säkrade var det hög tid att boka badtuna, tjur, bowling m.m. till Uskavilägret. Vi måste också göra en reviderad plan till socialstyrelsen, eftersom vi inte fick så mycket pengar som vi sökt. Bokslut, tidning och styrelsemöte. Det blev många timmar framför datorerna.

Vi får många samtal från förtvivlade familjehemsföräldrar om oförklarliga omplaceringar eller hot om flytt av barn. Ekonomiska frågor är också vanliga. Genom nätet har familjehem förstått att variationerna på ersättningarna är väldigt stora och vill ha svar på vad SKL:s rekommendationer innebär.

Vi har också haft möte med några kommuner och föreningar för att presentera vår verksamhet, men det krävs många timmar i telefon för att få till en enda bokning. Socialtjänsterna har haft en alltför stor arbetsbelastning för att orka visa något större intresse för FaCO. Vi hoppas på en förändring och redan nu har vi anmält oss till Familjehemskonferensen i Göteborg, där vi tror vi kan väcka ett större intresse för vår verksamhet.

Nytt år

Glöm inte att kontrollera ditt lönebesked!

Jag blir lika förundrad varje gång som jag får höra att ett familjehem inte har fått ökad ersättning sen dag 1 och barnet kanske har varit placerad under flera år. Varför är det inte lika självklart att vi som familjehem får en ökning som alla andra löntagare. Jo det är väl där skon klämmer, vårt jobb räknas inte som arbete, utan vi är "bara" uppdragstagare.

Varje år så kontrollerar jag summorna mot SKL's rekommendationer, det har hänt att man glömt bort att höja eller inte vetat om att SKL's rekommendationer finns. "Jasså ska det höjas" fick jag höra en gång när jag påtalade detta. JA, FÅR INTE DU OCKSÅ LÖNEÖKNING VARJE ÅR, vill man skrika, men som alltid håller man igen och bara berättar att SKL ger ut rekommendationer varje år och i år ser det ut så här.

Så glöm inte att kontrollera ditt lönebesked så du har fått den höjning som SKL rekommenderar, du är väl värd varenda krona!!!

Kontrollanten

Hjälp oss i arbetet med att bidra till stärkt rättssäkerhet för ensamkommande barn!

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, RFS har fått medel från Arvsfonden för att driva projektet Min Rätt - Din Roll som riktar sig till ensamkommande barn, deras ställföreträdare och andra aktörer som ska samverka kring barnet.

Genom att svara på enkäten i länken nedan bidrar du med dina erfarenheter som familjehem till ensamkommande barn. Vi kommer att ta fram kostnadsfria material som förtydligar rollfördelningen mellan olika aktörer kring barnet och vi hoppas att både du som familjehem och de barn som bor hos dig kommer att ha nytta av materialen i framtiden. Enkätsvaren utgör en viktig grund för vårt arbete och vi hoppas att du har möjlighet att avsätta ca tio minuter. Dina svar kommer att ligga till grund för materialens utformning!

<https://sv.surveymonkey.com/r/C7T8NBV>

Nu har vi slagit upp portarna till våra nya lokaler med ny personal!

Familjehemscentralen i Sala

Lokalerna är centralt belägna mitt i Sala (Fredsgatan 27 B). Vi har kvar samma telefonnummer 076-172 17 70 och mailadress familjehemscentralen@gmail.com. Däremot är det ny personal som jobbar på Familjehemscentralen i Sala. Vi som finns på plats är Marie, Lotta, Nettan, Pia S och Pia G. Vårt upplägg är precis som tidigare med fokus på familjehem och deras både biologiska och placerade barn.

Vi kommer under våren ha våra uppskattade kvällar med ”mammor på vift”. Då hittar vi på någonting kul tillsammans. Någon kväll i hälsans tecken är också inplanerad. Återkommande tematräffar för familjehem står också på agendan.

Umgängesuppdragen har varit uppskattade från alla inblandade parter, det är något som vi ser framemot och

hoppas kunna utöka under året. Inte bara umgänge för placerade barn utan även för umgängen i familjerättsärenden och kriminalvårdsärenden.

Vi kan om man så vill, tillhandahålla umgängespersoner och då får man också en skriftlig rapport efter varje umgänge.

Lägenheten passar också bra för olika slags möten, handledning, nätverksträffar, mindre grupper (upp till 20 pers) för t ex utbildning, planeringsdagar osv. Lägenheten passar även bra för olika slags utredningsuppdrag såsom barnavårdsutredningar, familjehemsutredningar mm. Man kan hyra lägenheten per timme, halva dagar och/eller hela dygn.

Då vi numer har tillgång till övernattnings i våra lokaler, kommer det att anordnas återkommande helgaktiviteter för barn/ungdomar. Vi planerar för läger i sommar. Detta kan användas som alternativ till kontakt/avlastningfamilj. Inför nystarten kommer vi även att sätta igång kontaktpersonsverksamhet.

Vi kommer att bilda små grupper (3-4 personer) utifrån ålder, intressen, behov och förutsättningar. På sikt tror vi att grupperna kan bli självgående. Då vi inte gör utåtriktade aktiviteter är vi i lägenheten där vi kan spela spel, baka, pyssla mm.

Håll utkik på vår facebook sida där vi kontinuerligt uppdaterar vad som händer. Glöm inte gilla oss på facebook Familjehemscentralen i Sala

Information även på www.familjehemscentralen.se

Ändrade öppettider:

”Öppet Hus” Mån och Ons kl 16.00-20.00

”Öppet Hus” för familjehem, unga som gamla är välkomna. Ungdomarna brukar dessa eftermiddagar/kvällar komma förbi på en kvällsmacka, spela tv-spel, göra läxor, pyssla eller bara umgås. Även deras familjehem brukar komma för att träffa andra familjehem.

Familjehemsföräldrar Tis kl 17.00-20.00

För familjehemsföräldrar. Då diskuterar vi familjehemsfrågor, fikar mm. Kom antingen bara in på en kopp kaffe eller stanna hela kvällen. Den dagen är det för enbart vuxna.

Gitarrektioner Tors kl 18.00-19.00

”Det ordnar sig det ordnar sig” är som en dörröppnare i familjehem, skolor och för dem som arbetar med barn och ungdomar. Eva Edberg växte upp som familjehemsbarn, precis som Klara 9 år i boken. Läsaren kliver in i ett barns perspektiv och får följa starka rädslor, mod, svek och det subtila hoppet genom Klara. Eva Edberg tar avstamp från sina egna erfarenheter med en alkoholiserad pappa, mamma med psykisk ohälsa, och framför allt att befinna sig i den tillfälliga situationen som familjehemsplacerade är i. Detta gör hon på ett nytt, ödmjukt sätt, som ger förståelse för alla inblandade. Lättsamt skrivet, skarpt och lärorikt för alla i ett så pass svårt men viktigt ämne

– Jag ville främst skriva den för barn, eftersom det finns allt för få i den här genren, säger Eva Edberg. Under tiden kämpade jag med mina egna rädslor, men höll taget om en förhoppning. Om vi delar våra berättelser för varandra kan empati öka och med den skapas fler välmående relationer.

En lärare hade ”Det ordnar sig, det ordnar sig” som högläsning i sin 5:e-klass. ”Den är som en dörröppnare för elevernas egna berättelser”, sa han. Innan jul var Eva Edberg på författarbesök i skolan. Fler skolor som upptäckt boken har köpt in klassuppsättningar, och vissa har den som läscirkelbok. Den är skriven för ca 9-åringar och uppåt.

Eva Edberg.

Boken ges ut av Lava förlag och köps hos bokhandlare, nätbokhandlare. Går även bra att höra av dig till: info@lavaforlag.se och evaedberg2@gmail.com

Mer om Eva Edberg finns på www.evaedberg.se

Socialstyrelsen svarar på frågor:

Har de biologiska föräldrarna rätt att ta del av familjehemsutredningen?

Ja. Familjehemsutredningen ingår i det underlag som, vid beslut om familjehemsplacering, ska kommuniceras med vårdnadshavare och barn som fyllt 15 år. Det går bra att kommunicera utredningen muntligt om det är lämpligt. En avvägning måste göras av vilka uppgifter som ska finnas med i utredningen. Allt som är av avgörande betydelse för bedömningen av hemmets lämplighet ska redovisas. Däremot behöver inte personliga uppgifter som bedöms sakna betydelse för bedömningen av de tilltänkta familjehemsföräldrarnas lämplighet dokumenteras i utredningen.

Vem har bestämmanderätten när det gäller ett barn som är placerat enligt LVU? Vad gäller exempelvis om vårdnadshavaren inte samtycker till vaccination av barnet?

Om barnet är placerat med stöd av LVU har socialnämnden samma ansvar och befogenheter som vårdnadshavaren normalt har, till exempel när det gäller vaccinationer, medicinsk vård och behandling.

I övrigt gäller att socialtjänsten även vid vård enligt LVU i största möjliga utsträckning låta vårdnadshavarna vara delaktiga i frågor som rör barnets vård. Det är också viktigt att ta hänsyn till att barnets rätt att bestämma om sina personliga förhållanden ökar i takt med ålder och mognad.

Källa: Socialstyrelsen.se

Maskrosbarn

Maskrosbarn är en barnrättsorganisation för barn 13–18 år som funnits i 10 år. Maskrosbarn verkar för att ge barn som växer upp med föräldrar som mår psykiskt dåligt eller har ett missbruk, förutsättningar att bryta sitt sociala arv och växa upp till att bli välmående vuxna med meningsfulla relationer och en meningsfull sysselsättning. De vänder sig till ungdomar från hela Sverige och erbjuder både läger- och stödverksamhet.

Organisationen har 15 anställda och ett hundratal personer i stödprojekt. De är remissinstans. Man utför ett påverkansarbete för att denna grupp unga ska få de insatser som gagnar dem.

I Maskrosbarns senaste studie där man pratat med drygt 100 barn om de insatser de fått av socialtjänsten framkom det att de inte är nöjda med insatserna. De upplever att de inte får förståelse för sina problem. Som

det är nu kan en ungdom få en kontaktperson beviljat, men inte för sitt egna behov utan för att familjen ska få avlastning. Andra kan få beviljat familjebehandling trots att det är väldokumenterat att föräldern är psykiskt sjuk och inte kan ta till sig en familjebehandling.

Unga vill ha kontakt med vuxna som de kan prata med, som lyssnar och som inte sviker förtroenden. De efterfrågar också en stödperson som skulle ha fokus på ungdomens känslomässiga process och som skulle vara med över tid och vara bara för ungdomen. Detta är särskilt viktigt om den unge placeras utanför hemmet då det ofta leder till att den unge känner att den svikit och övergett familjen. En del ungdomar vill ha en kontaktfamilj som stöd och för att få förståelse och hjälp med sin egen problematik som uppkommit eftersom biologifamiljen inte kan stötta den unge. Flera kommuner är på gång att testa ett samarbete med Maskrosbarn.

Rapport från Vårdanalys

”Hittar vi hem?” En kartläggning och analys av den sociala dygnsvården för barn och unga (rapport 2016:5).

Rapporten i korthet

Rapporten visar att många kommuner har startat nya HVB för ensamkommande barn, men att HVB som erbjuder utrednings- och behandlingsinsatser fortfarande främst drivs av privata aktörer. Samtidigt är möjligheterna att mäta och följa upp vården bristfälliga.

Vårdanalys menar att regeringen behöver bidra till effektiva strukturer för kunskapsstyrning och systematisk uppföljning av den sociala dygnsvården. För att möta det ökande behovet av placeringar har

många kommuner också använt konsulentverksamheter i familjehemsvården. Det är viktigt att kommunerna har tillgång till familjehem och att familjehemmen får det stöd de behöver för att kunna ge barnen en god omvårdnad. Samtidigt visar rapporten att kommunerna ibland har betalat för tjänster som inte varit motiverade utifrån barnets behov. Kommunerna behöver därför analysera sina förutsättningar för att mer strategiskt anlita konsulentverksamheter eller bedriva motsvarande verksamhet i egen regi.

Här hittar du rapporten

Rapporten finns att läsa och ladda ner på <http://www.vardanalys.se/Rapporter/2016/Hittar-vi-hem>. Det går också bra att beställa ett tryckt exemplar på registrator@vardanalys.se

Man vet att man är familjehem när...

...biobarnet säger: Vi är ungefär som familjen ”Annorlunda”. Fast inte med så många barn.

...13-åringen glatt konstaterar att vi inte längre ser ut som en reklamfilm för UNICEF – Nu har inte alla olika hudfärg längre, jag och Ali har bengaliskt utseende, småkillarna är afrikaner och du och Helene är bleka.

...biobarnen säger på skolan att de har fått en storebror. När alla andra får småsyskon får de storebröder.

...middagen man köpte på förmiddagen och som var till sex personer, helt plötsligt ska delas av nio (har jourhem också).

...kassörskan på by-Ica tycker det är dags för oss att skaffa oss en ko, om vi nu ändå samlar på tonårspojkar.

...man vilar på arbetet.

...man längtar efter en familj som man aldrig har träffat, men som man vet finns där ute i världen och väntar på att få komma hit.

Källa: från Facebook Mötesplats: Familjehemmet

Foto: Annsan Palmborg

*Som familjehemsförälder ska man inte bara ha tålamod.
– Man ska ha mod att tåla också.*

Citat B. Bengtsson

Nästa nummer

Tema: Sammanbrott

Tyvärr verkar temat ”sammanbrott” alltför aktuellt. Vi får berättelser både på mail och telefon om hur barn plötsligt och oförklarligt flyttas från sina familjehem. I nästa nummer delar vi några av dessa berättelser.

Har du också en historia som du vill få berättad men inte tycker du kan formulera dig på papper? Mejla till oss så kan vi göra en intervju över telefon.

Vi söker också andra texter till Familjehemsnytt, stort eller smått, allvarligt eller en solskenshistoria. Skicka då in det till mejla@faco.nu

Manusstopp 1 maj och tidningen kommer ut i juni